

prima instanță: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău
Judecător: O. Cernei
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Budăi, I. Muruianu, V. Efros

ÎNCHEIERE

19 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu, Oleg Sternioală

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Olihnovici
împotriva Ministerului Justiției și Procuraturii Generale, intervenient accesoriu
Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat
prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de
judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2017, prin care a
fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției, fiind menținută hotărârea
Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 8 noiembrie 2016,

c o n s t a t ă:

La 2 iunie 2016 Iuri Olihnovici a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Ministerului Justiției și Procuraturii Generale, intervenient accesoriu Ministerul
Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile
ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 2 aprilie 2012 în privința sa a
fost pornită urmărirea penală.

La 27 iunie 2012 reclamantul a fost pus sub învinuire în comiterea infracțiunii
prevăzute de art.183 alin.(1) Cod penal încălcarea regulilor de protecție a muncii.
Prin sentința Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 24 februarie 2014, Iuri
Olihnovici a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.183
alin.(1) Cod penal, însă din motivul survenirii prescripției tragerii la răspundere
penală, procesul penal pe cauza dată a fost încetat în conformitate cu prevederile
art.art.16 și 60 Cod penal.

Susține reclamantul că în cadrul procesului penal a fost admisă acțiunea civilă depusă de partea vătămată Sclifos Gheorghe, fiind încasat din contul său prejudiciul moral în sumă de 15 000 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 5 iunie 2014 a fost admis apelul depus de Iuri Olihnovici, fiind casată sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 24 februarie 2014 și pronunțată o nouă hotărâre, prin care reclamantul a fost achitat din lipsa elementelor infracțiunii.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 17 decembrie 2014 recursurile procurorului și a părții vătămate au fost recunoscute neîntemeiate și inadmisibile.

Consideră reclamantul Iuri Olihnovici că acțiunile organului de urmărire penală au fost ilegale, prin aceasta i-a fost încălcat dreptul la prezumția nevinovăției, ca rezultat al lipsei de responsabilitate a colaboratorilor organului de urmărire penală și a procuraturii care au examinat cauza dată.

Relatează reclamantul că, pe parcursul unei perioade de mai mult de doi ani a fost nevoit să-și dovedească nevinovăția. Învinuirea înaintată i-a provocat stare de stres, înrăutățind-i starea sănătății.

Totodată reclamantul indică că, fiind meșterul minei Societății Comerciale „Statina Grup” prin înaintarea învinuirii i-a fost defăimată imaginea în fața șefilor și colegilor săi. De asemenea, fiindu-i aplicată măsura preventivă sub formă de interdicție de a nu părăsi localitatea, a fost lipsit de posibilitatea de a pleca la odihnă, la sanatoriu, la rudele care locuiesc peste hotare.

Astfel, reclamantul consideră că din cauza încălcărilor admise a suferit psihologic, spaimă, tulburări de somn, insomnii, emoții negative legate de aflarea sa sub urmărire penală și judecată timp de 2,6 ani.

Solicită Iuri Olihnovici încasarea din bugetul de stat în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei, a cheltuielilor suportate pentru asistență juridică în mărime de 1000 lei și obligarea Procuraturii Generale de a aduce scuze oficiale în numele statului în adresa minei Societății Comerciale „Statina Grup”.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 08 noiembrie 2016, acțiunea înaintată de Iuri Olihnovici a fost admisă parțial, fiind încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Iuri Olihnovici prejudiciul moral în sumă de 1000 lei. În rest, pretențiile privind repararea prejudiciului moral, încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică și obligarea Procuraturii Generale să prezinte scuze oficiale au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2017, a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 8 noiembrie 2016.

La 07 martie 2017, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 143).

La 22 mai 2017, Ministerul Justiției a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă ca fiind neîntemeiată. Suține recurentul că la materialele dosarului nu este anexat un act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de

instrucție sau a organului ierarhic superior, prin care să fie stabilite ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

La 9 iunie 2017, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs lui Iuri Olihnovici, Procuraturii Generale, Ministerului Finanțelor, informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 28 iunie 2017, Procuratura Generală a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Pînă la examinarea recursului Iuri Olihnovici și Ministerul Finanțelor nu au depus referință la cererea de recurs, prin care să-și exprime opinia referitor la recurs declarat.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Audiind raportul verbal al judecătorului raportor și verificând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din următoarele motive.

Astfel, potrivit art. 430 din Codul de procedură civilă, sînt în drept să declare recurs: a) părțile și alți participanți la proces; b) martorul, expertul, specialistul, interpretul și reprezentantul, cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată ce li se cuvine.

În completare la acest articol, legislatorul a prevăzut în art. 437 alin. (3) din CPC că, în cazul cînd recursul este declarat prin reprezentant, la cererea de recurs se anexează și documentul, legalizat în modul stabilit, care atestă împuternicirile acestuia dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire.

În legătură cu dispozițiile de drept citate supra și în urma audierii raportului verbal al judecătorului raportor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. c) CPC, pentru considerentele ce succed.

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6. (a se vedea, inter alia, Erik ØVLISEN v. Danemarca, 30 august 2006, sau Kukkonen v. Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, § 24)

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, inter alia, Lebedinschi v. Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32)

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în proceduri civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității de acces la instanțele de judecată (a se vedea, printre altele, Golder v. the United Kingdom, hotărâre din 21 ianuarie 1975, Seria A nr. 18, p. 16-18, §§ 34 in fine și 35-

36; *Z and Others v. the United Kingdom* [GC], nr. 29392/95, §§ 91-93, ECHR 2001-V; și *Kreuz v. Poland*, nr. 28249/95, § 52, ECHR 2001 VI).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, spre exemplu, *Tinnelly & Sons Ltd and Others* și *McElduff and Others v. the United Kingdom*, Reports 1998-IV, p. 1660, § 72).

Prin urmare, în conformitate cu art. 433 lit. c) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare. Iar, reieșind din esența art. 437 alin. (3) din CPC, în situația în care persoana abilitată cu dreptul de a declara o cerere de recurs este reprezentată de o altă persoană, este obligatoriu de a atașa un document, care confirmă împuternicirile acestuia dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire.

În același context, art. 75 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, prevede că procesele persoanelor juridice se susțin în instanță de judecată de către organele lor de administrare, care acționează în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de constituire, precum și de către alți angajați împuterniciți ai persoanei juridice, de către avocați sau avocați stagiați. Așadar, conducătorul organizației își confirmă împuternicirile prin documentele prezentate în judecată ce atestă funcția sau calitatea lui de serviciu ori, după caz, prin actele de constituire.

Ansamblul acestor norme de drept urmăresc scopul legitim al protecției intereselor legale ale persoanei reprezentate, întrucât, în conformitate cu art. 75 alin. (4) din CPC, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Instanța de recurs reține că la 22 mai 2017 Ministerul Justiției a depus cerere de recurs prin intermediul reprezentantului Daniel Pantea (f.d. 148-149).

La acest capitol, potrivit procurii nr. 81 din 20 mai 2016, se observă că Ministerul Justiției, a împuternicit pe Daniel Pantea, cu dreptul de a exercita, în numele acesteia, în instanțele de judecată de jurisdicție comună și cele specializate de toate nivelurile, toate actele juridice, materiale și procedurale (f. d. 151).

În plus, din analiza actului juridic invocat mai sus, nu rezultă perioada de valabilitate a acesteia.

Conform art. 254 alin. (1) Cod civil procura se eliberează pe un termen de cel mult 3 ani. Dacă termenul nu este indicat în procură, ea este valabilă timp de un an de la data întocmirii.

Prin prisma normei citate, colegiul indică că, termenul de valabilitate a procurii nr. 81 din 20 mai 2016 este de un an, luând în considerație faptul că acesta nu este indicat în procură.

Prin urmare procura a fost eliberată reprezentantului, Daniel Pantea, până la 20 mai 2017.

Cu toate acestea, după expirarea termenului de 20 mai 2017 și în lipsa unei procure eliberată de Ministerul Justiției, la 22 mai 2017, Daniel Pantea a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2017, solicitând casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. Suplimentar din cercetarea cererii depuse, se observă că nu a fost anexată o altă procură de către reprezentantul recurentului.

Din această perspectivă, instanța de judecată a stabilit cu certitudine că la această etapă recursul declarat de Daniel Pantea este depus de către o persoană care nu este în drept să-l declare, iar, sub sancțiunea art. 433 lit. c) din CPC, urmează a fi respins ca inadmisibil.

În baza celor constatate, Colegiul notează că există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit în situația în care recursul este depus de persoană care nu este abilitat cu acest drept în condițiile legii, iar soluția instanței nu poate fi privită, în principiu, ca o restricție asupra dreptului de acces la un tribunal.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele determinate supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Ministerul Justiției a fost înaintat de persoana care nu este în drept să-l depună, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Ministerul Justiției se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

